

SHETLANNINPONIEN JALOSTUSARVOSTELU 2013

1. JALOSTUSARVOSTELUN PERUSTEET

Shetlanninponien kantakirjaan merkitseminen perustuu SPSBS:n (The Shetland Pony Stud Book Society) alkuperäkantakirjan vaatimuksiin. Suomen Hippoksen järjestämän shetlanninponien vapaaehtoisen jalostusarvostelun tavoitteena on parantaa rodun perinnöllistä tasoa sekä tuottaa tietoa ponien kasvattajille ja omistajille.

Jalostusarvostelu suoritetaan ensimmäisen kerran yksilöarvostelussa Suomen Hippos ry:n järjestämässä tai hyväksymässä näyttelyssä. Yksilöarvostelussa arvioidaan rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti terveys, luonne, rakenne ja suoritukset. Yksilön saavutettua riittävät jälkeläistulokset, tehdään arvostelu jälkeläisten perusteella erikseen määriteltyjen vaatimusten mukaisesti.

2. YKSILÖARVOSTELU

Yksilöarvosteluun tarvittavia tuloksia kerätään Suomen Hippoksen järjestämässä tai hyväksymässä näyttelyissä, joissa poneja ja hevosia arvostellaan terveyden, luonteen, rakenteen ja käyttöominaisuuksien perusteella. Jokainen yksilö voi osallistua jalostusarvosteluun vain kerran kalenterivuoden aikana. Uudelleen arvostelukertoja ei ole rajoitettu. Viimeisin suoritettu arvostelu on aina voimassaoleva ja arvostelu on julkinen. Yksilöarvostelun perustella oriit voidaan palkita I tai II palkinnolla, tammat, ruunat ja nuoret ponit I, II tai III palkinnolla.

2.1 Osallistumisoikeudet

Jalostusarvosteluun sekä nuorten ponien ja maitovarsojen arvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan Suomen Hippos ry:n ylläpitämään shetlanninponien kantakirjaan merkityt yksilöt, jotka polveutuvat puhtasrotuisista shetlanninponeista.

2.2 Rakennearvostelu

Rakenteesta arvostellaan vähintään seuraavat kohdat

1. tyyppi
2. pää ja kaula
3. ylälinja
4. etuosa
5. takaosa
6. etujalat ja liikkeiden säännöllisyys
7. takajalat ja liikkeiden säännöllisyys
8. käyntiliikkeet
9. raviliikkeet
10. laukka (jalostusarvosteltavat tammat ja oriit)
11. yleisvaikutelma
12. kaviot

Jokaisesta arvostelukohdasta 1-11 annetaan pisteet 4-10, myös puolikkaita pisteitä voidaan käyttää. Arvostelukohdasta 12 annetaan sanallinen arvio. Oriiden palkitsemiseen on asetettu pistekeskisarvon minimiraja, muutoin rakennearvostelupisteitä ei lasketa yhteen, vaan palkintoluokka määräytyy yleisvaikutelman ja tyyppin perusteella. Lisäksi muille arvostelukohdille on määritelty minimikriteerit palkintoluokittain.

Palkintoluokat:

Tammat, nuoret ponit ja ruunat

I palkinto: tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 8, mikään arvostelukohta ei alle 6.

II palkinto: tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 7, kuitenkin toinen näistä vähintään 8, mikään arvostelukohta ei alle 5.

III palkinto: tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 6, kuitenkin toinen näistä vähintään 7, mikään arvostelukohta ei alle 5.

Oriit

I palkinto: tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 8, mikään arvostelukohta ei alle 6.

II palkinto: tyyppi vähintään 8, yleisvaikutelma vähintään 7, mikään arvostelukohta ei alle 5. Oriin pisteiden keskiarvon tulee olla vähintään 7,4.

2.3 Mitat

Jalostusarvostelutilaisuudessa otetaan vähintään seuraavat mitat:

1. säkäkorkeus
 2. lautaskorkeus
- sekä jalostusarvosteltavilta oriilta ja tammoilta lisäksi
3. rinnanympäryys
 4. etusäären ympäryys

Mikäli ponilla on virallinen Suomen Ratsastajainliitto ry:n mittaustodistus, Suomen Hippos ry:n tai ulkomaisessa kantakirjassa hyväksytty mittaustulos säkäkorkeudesta, merkitään tämä mitta jalostusarvostelutietoihin. Muut mitat otetaan jalostusarvostelutilaisuudessa.

2.4 Maitovarsojen arvostelu

Maitovarsojen arvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan tapahtumahetkellä vähintään neljä viikkoa vanhat varsat, jotka polveutuvat rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti.

Maitovarsoista arvostellaan vähintään seuraavat kohdat:

- tyyppi
- liikkeet
- yleisvaikutelma

Maitovarsojen arvostelua ei pisteytetä, vaan ne asetetaan palkintoluokkiin I, II tai III.

2.5 Nuorten ponien sekä ruunien arvostelu

Nuorten ponien arvosteluun kuuluvat terveys- ja rakenneominaisuudet sekä liikkeet.

2.5.1 Osallistumisoikeudet

Nuorten ponien arvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan 1-3-vuotiaat tammat ja ruunat sekä 1-2-vuotiaat oriit, jotka on merkitty Suomen Hippos ry:n ylläpitämään shetlanninponien kantakirjaan.

Neljävuotiaat ja vanhemmat ruunat arvostellaan samalla tavalla kuin nuoret ponit.

Kolmevuotiaan tamman voi esittää joko nuorena ponina tai jalostusarvosteltavana tammana. Arvosteluvaihtoehdosta tulee tehdä ilmoitus näyttelyyn ilmoittautumisen yhteydessä.

2.6 Oriiden jalostusarvostelu

Oriiden jalostusarvosteluun kuuluvat terveys- ja rakenneominaisuudet, liikkeet ja vapaaehtoisesti käyttöominaisuudet rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti.

2.6.1 Osallistumisoikeudet

Oriiden jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan vähintään 3-vuotiaat oriit, jotka on merkitty Suomen Hippos ry:n ylläpitämään shetlanninponien kantakirjaan.

2.6.2 Terveysominaisuudet

Terveysominaisuudet arvioidaan Suomen Hippoksen ja alkuperämaan vaatimusten mukaisesti.

2.6.3 Rakennearvostelu

Rakennearvostelu suoritetaan kohdassa 2.2 esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

2.6.4 Käyttöominaisuudet

Oriit voivat suorittaa vapaaehtoisen käyttökokeen. Käyttökokeen suorittaminen hyväksytysti on edellytys sille, että ori voidaan palkita I palkinnolla. Käyttökokeesta tulee merkintä ponin tietoihin. Käyttökokeen voi suorittaa myös erillisessä tilaisuudessa tai sen voi korvata vastaavilla kilpailusuorituksilla.

2.6.5 Palkintoluokat

Ori voidaan palkita I palkinnolla, mikäli se saavuttaa rakennearvostelussa I palkintoluokkaan vaadittavat tulokset, minkä lisäksi

- yksilö on vähintään 4-vuotias
- yksilöllä on kolmessa polvessa isäoriit, joilla on orinumero
- yksilön säkäkorkeus on enintään 107 cm
- yksilö on hyväksytty eläinlääkärintarkastuksessa
- yksilö on suorittanut käyttökokeen hyväksytysti tai sillä on vastaavat kilpailusuoritukset

Ori voidaan palkita II palkinnolla, mikäli se saavuttaa rakennearvostelussa II palkintoluokkaan vaadittavat tulokset, minkä lisäksi

- yksilö on vähintään 3-vuotias
- yksilöllä on kolmessa polvessa isäoriit, joilla on orinumero
- yksilön säkäkorkeus on enintään 107 cm
- yksilö on hyväksytty eläinlääkärintarkastuksessa

Oriit, jotka saavuttavat rakennearvostelussa I luokkaan vaadittavat tulokset, mutta eivät ole suorittaneet hyväksyttyä käyttökoetta, voidaan palkita II palkinnolla.

Mikäli ori, joka on saavuttanut rakennearvostelussa I luokkaan vaadittavat tulokset, suorittaa myöhemmin käyttökokeen tai vastaavat kilpailusuoritukset, voidaan nostaa anomuksesta I jalostusarvosteluluokkaan.

2.6.6 Orinumero

Orinumero myönnetään oriille, joka on suorittanut hyväksytysti vähintään vapaaehtoisen eläinlääkärintarkastuksen ja sillä on mittaustodistus.

2.7 Tammojen jalostusarvostelu

Tammojen jalostusarvosteluun kuuluvat terveys- ja rakenneominaisuudet, liikkeet ja vapaaehtoisesti käyttöominaisuudet rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti.

2.7.1 Osallistumisoikeudet

Tammojen jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan vähintään 3-vuotiaat tammat, jotka on merkitty Suomen Hippos ry:n ylläpitämään shetlanninponien kantakirjaan.

2.7.2 Terveysominaisuudet

Tammojen terveysominaisuuksien arvostelu koostuu yleisen terveydentilan arvioinnista.

Epäiltäessä perinnöllistä vikaa tai sairautta arvostelulautakunta voi tarvittaessa määrätä tamman jatkotutkimuksiin.

2.7.3 Rakennearvostelu

Rakennearvostelu suoritetaan jalostusarvosteluohjeessa mainittujen yleisten periaatteiden mukaisesti.

2.7.4 Käyttöominaisuudet

Tammat voivat suorittaa vapaaehtoisen käyttökokeen. Käyttökokeesta tulee erillinen merkintä ponin tietoihin. Käyttökokeen tulos ei vaikuta ponin jalostusarvostelutulokseen eikä kantakirjaluokkaan. Käyttökokeen voi suorittaa myös erillisessä tilaisuudessa tai sen voi korvata vastaavilla kilpailusuorituksilla

2.7.5 Palkintoluokat

Tamma voidaan palkita I palkinnolla, mikäli se saavuttaa rakennearvostelussa I palkintoluokkaan vaadittavat tulokset, minkä lisäksi

- yksilö on vähintään 3-vuotias
- yksilöllä on kolmessa polvessa isäoriit, joilla on orinumero
- yksilön säkäkorkeus on enintään 107 cm

Tamma voidaan palkita II palkinnolla, mikäli se saavuttaa rakennearvostelussa II palkintoluokkaan vaadittavat tulokset, minkä lisäksi

- yksilö on vähintään 3-vuotias
- yksilöllä on kolmessa polvessa isäoriit, joilla on orinumero
- yksilön säkäkorkeus on enintään 107 cm

Tamma voidaan palkita III palkinnolla, mikäli se saavuttaa rakennearvostelussa III palkintoluokkaan vaadittavat tulokset, minkä lisäksi

- yksilö on vähintään 3-vuotias
- yksilöllä on kolmessa polvessa isäoriit, joilla on orinumero
- yksilön säkäkorkeus on enintään 107 cm

2.7.6 Tammanumero

Tammanumero myönnetään tammoille, jotka on palkittu jalostusarvostelussa.

2.8 Käyttökokeen korvaavat kilpailusuoritukset

Ratsastus

Kouluratsastuksessa hyväksytty tulos Suomen Ratsastajainliitto ry:n (SRL) kouluratsastusohjelmassa, joka sisältää laukan.

Esteratsastuksessa hyväksytty tulos 40 cm luokassa poneilla, joiden säkäkorkeus enintään 100,0 cm ja 50 cm luokassa poneilla, joiden säkäkorkeus on 100,1-107,0 cm.

Valjakkoajo

Valjakkokilpailuissa hyväksytty tulos kouluosuudessa Suomen Ratsastajainliitto ry:n valjakkoajo-ohjelmassa.

Käyttöluokat

Hyväksytty tulos Suomen Shetlanninponiyhdistys ry:n driving class, riding class tai ohjasajoluokissa vaikeimmalla tasolla (ohjasajossa toistaiseksi vaikein käytössä oleva ohjelma ns. keskivaikea).

Ravikilpailut

Vähintään 5 hyväksyttyä starttia, ponia ei saa olla asetettu kilpailukieltoon toimimattomuuden vuoksi (uransa aikana) ja ennätys oriit vähintään 2.55,0 ja tammat 3.00,0.

2.9 Kilpailu- ja käyttöluokkasuoritukset

Tamman ja oriin kilpailu- ja käyttöluokkasuoritukset otetaan huomioon ja niiden perusteella se voi saada suoritusluokkamerkinnän.

2.10 Jalostusarvostelutulokset

Ponista kirjoitetaan lausunto, jossa mainitaan jalostuksen kannalta oleelliset seikat ponin terveydestä, rakenteesta, liikkeistä ja muista ominaisuuksista. Lausunto on julkinen. Jalostusarvostelusta tulee merkitä ponin tietoihin Suomen Hippos ry:n ylläpitämään tietokantaan.

2.11 Tuontiponien arvostelu

Toisessa EU:n jäsenvaltiossa ja SPSBS:n (The Shetland Pony Stud Book Society) hyväksymässä kantakirjassa jalostusarvostellut ponit merkitään kantakirjaan alkuperätietojen perusteella. Maahantuodut ponit voivat osallistua kansalliseen jalostusarvosteluun vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

3. Jälkeläisarvostelu

Jälkeläisarvostelun tekee Suomen Hippos ry:n ratsu- ja ponivaliokunta. Ulkomaisia jälkeläistuloksia voidaan käyttää osana jalostusarvostelua, jolloin ponin omistajan on toimitettava ne määräaikaan mennessä Suomen Hippokseen. Jälkeläisarvostelun perusteella ori tai tamma voidaan palkita arvokirjaimella B, AB, A ja Valio. Shetlanninponien osalta voidaan perusvaatimusten lisäksi ottaa huomioon kilpailutuloksia yksilökohtaisesti.

3.1 Oriiden jälkeläisarvostelu

Palkittavan oriin arvosteltujen jälkeläisten keskiarvon tulee ylittää vähintään koko populaation keskitasoon. Tällöin huomioidaan arvosteltujen jälkeläisten lukumäärän ja koko jälkeläismäärän suhde.

Vähimmäisvaatimuksena oriin palkitsemiselle jälkeläistulostensa perusteella on:

arvokirjaimella B, jos

- vähintään 5 sen 1-vuotiaasta tai vanhempaa jälkeläistä on palkittu Suomen Hippos ry:n järjestämissä tilaisuuksissa, ja joista
 - 5 on saavuttanut I tai II palkinnon

arvokirjaimella AB, jos

- se on B-palkittu ja
- 10 sen jälkeläistä on Suomen Hippos ry:n tilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon,
- tai 10 jälkeläisellä on kolme sijoitusta kansallisissa ratsastuskilpailuissa,
- tai jos 10 esitetystä jälkeläisestä 3 orijälkeläistä on palkittu jalostusarvostelussa I tai II palkinnolla tai 3 tammajälkeläistä on palkittu jalostusarvostelussa I palkinnolla.

arvokirjaimella A, jos

- se on AB-palkittu ja

- 20 sen jälkeläisistä on Suomen Hippos ry:n tilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon tai kukin kolme sijoitusta kansallisissa kilpailuissa ja
- niistä 3 orijälkeläistä on palkittu jalostusarvostelulla I tai II palkinnolla tai 3 tammajälkeläistä on palkittu jalostusarvostelussa I palkinnolla

Valioluokka

A palkittu ori voidaan siirtää valioluokkaan erittäin korkeatasoisten jälkeläistensä perusteella.

3.2 Tammojen jälkeläisarvostelu

Palkittavan tamman jälkeläisten keskiarvon tulee ylittää vähintään koko populaation keskitasoon. Vähimmäisvaatimuksena tamman palkitsemiselle jälkeläistulostensa perusteella on:

Arvokirjaimella B, jos

Yksi sen jälkeläinen on palkittu Suomen Hippos ry:n järjestämässä tilaisuudessa vähintään II palkinnolla.

Arvokirjaimella AB, jos

- se on B-palkittu ja
- 3 sen jälkeläistä on palkittu palkitsemistilaisuuksissa, minkä lisäksi
 - esitetyistä jälkeläisistä 3 on saavuttanut vähintään II palkinnon
 - tai 1 orijälkeläinen on palkittu jalostusarvostelussa I tai II palkinnolla tai yksi tammajälkeläinen on palkittu jalostusarvostelussa I palkinnolla tai
 - kahdella on kolme sijoitusta kullakin kansallisissa ratsastuskilpailuissa

Arvokirjaimella A, jos

- se on AB-palkittu ja
- 5 sen jälkeläistä on esitetty palkitsemistilaisuuksissa ja
- esitetyistä jälkeläisistä 5 on saavuttanut vähintään II palkinnon, minkä lisäksi
 - kolmella jälkeläisellä tulee olla kolme sijoitusta kullakin kansallisissa ratsastuskilpailuissa tai
 - yhden orijälkeläisen tulee olla palkittu jalostusarvostelussa I tai II palkinnolla tai yhden tammajälkeläisen I palkinnolla
 - yhdellä on oltava suoritusluokkamerkintä

Valioluokka

Tamma voidaan siirtää valioluokkaan, jos sillä on 3 vähintään kolmesti kansallisten ratsastuskilpailujen vaativissa luokissa sijoittunutta jälkeläistä tai 3 orijälkeläistä on palkittu jalostusarvostelussa I tai II palkinnolla tai 3 tammajälkeläistä on palkittu jalostusarvostelussa I palkinnolla.

3.3. Jälkeläispalkintojen myöntöperusteet

- Maahantuodun oriin tai tamman jälkeläisten tulosten huomioimiseksi niistä tulee esittää virallinen todistus.
- Tammalla tulee olla palkittu arvokirjainta AB varten 2 ja arvokirjainta A varten 3 jälkeläistä myös Suomessa.
- Oriilla tulee olla palkittu arvokirjainta B varten 3, arvokirjainta AB varten 6 ja arvokirjainta A varten 12 jälkeläistä myös Suomessa. Palkitsemisessa otetaan huomioon vain ne jälkeläiset, joiden isä on jalostukseen hyväksytty.
- Ponien palkitsemisessa huomioidaan vain ne jälkeläiset, jotka ovat puhtasrotuisia tai hyväksytyn risteytyksen tuloksena syntyneitä.
- Palkitsemisessa voidaan ottaa huomioon myös jalostusarvoindeksit.
- Palkitsemisessa voidaan ottaa huomioon myös rotunäyttelyiden tulokset.
- Ponien palkitsemisessa voidaan ottaa huomioon myös kilpailutulokset.
- Ori tai tamma voidaan jättää palkitsematta, jos se periyttää selvästi jotain jalostusta haittaavaa vikaa.
- Ori tai tamma voidaan palkita vuosittain vain yhdellä arvokirjaimella.
- Ori tai tamma voidaan palkita myös kuolemansa jälkeen.
- Tammojen arvokirjain B myönnetään vaatimusten täytyessä automaattisesti, muita arvokirjaimia tulee anoa kirjallisesti Suomen Hippos ry:ltä.
- Mikäli jälkeläisten laatu antaa aihetta, voidaan ori tai tamma poistaa jalostuskäytöstä.

4. Valitusoikeus

Jalostusarvostelun tuloksesta ei voi valittaa. Mikäli arvostelutilaisuutta ei ole toteutettu rodun voimassa olevan jalostusohjesäännön ja muiden asiaa koskevien ohjeistusten mukaisesti, voidaan asiasta valittaa. Valituksen voi tehdä henkilö, jonka omistuksessa tai hallinnassa kyseiseen valitukseen liittyvä yksilö on. Valitus tulee toimittaa kirjallisesti. Valitukset käsittelee Suomen Hippos ry:n ratsu- ja ponivaliokunta.

Arvostelupaikkaan ja tapahtumaan liittyvät valitukset tulee esittää arvostelutilanteessa, viimeistään puoli tuntia arvostelutilaisuuden päätyttyä arvostelutilaisuuden kansliaan.

Muut arvostelutilaisuuteen liittyvät valitukset tulee toimittaa kahden viikon kuluessa arvostelutilaisuudesta Suomen Hippokseen.

5. Jalostukseenkäyttöoikeuteen liittyvät määräykset

5.1 Astutuskirjanpito

Oriin omistajan tai pitäjän tulee pitää astutuskirjaa ja astutusluetteloa Suomen Hippoksen vahvistamilla lomakkeilla ja toimittaa astutus- ja keinosiemennystiedot vuosittain annettuna määräaikana alueensa hevosjalostusliittoon. Hevosjalostusliitot huolehtivat vuosittain alueellaan olevien oriiden jalostuskäyttöä koskevien tietojen keräämisestä, tarkastamisesta ja lähettämisestä Suomen Hippokseen.

5.2 Orilisenssi

Oriin omistajan tai pitäjän tulee vuosittain lunastaa orilisenssi.

6. Ratsu- ja ponivaliokunta ja arvostelulautakunnat

6.1. Ratsu- ja ponivaliokunta

Suomen Hippoksen nimeämässä ratsu- ja ponivaliokunnassa on vähintään kolme kasvatuksen asiantuntijaa. Lisäksi valiokunnassa ovat kotieläinten jalostustieteen asiantuntija, eläinlääketieteen asiantuntija, ratsastusurheilun asiantuntija, hevosjalostusliittoja edustava virkailija ja sihteerinä toimiva jalostusagronomi.

Ratsu- ja ponivaliokunnan jäsenten toimikausi on kolme vuotta ja toimikausia voi olla korkeintaan kaksi peräkkäin. Tarvittaessa voidaan käyttää asiantuntijaryhmiä.

6.2. Tamma- ja varsalautakunta

Tammojen ja varsojen arvostelulautakunta on päätösvaltainen, kun kaksi Suomen Hippos ry:n nimeämää tuomaria, joista toinen toimii puheenjohtajana, ovat läsnä.

6.3. Orilautakunta

Orilautakuntaan kuuluvat Suomen Hippos ry:n nimeämät tuomarit, eläinlääkäri ja sihteerinä toimiva jalostusagronomi. Oriiden arvostelulautakunta on päätösvaltainen, kun kolme Suomen Hippos ry:n nimeämää tuomaria, joista yksi toimii puheenjohtajana, ovat läsnä. Suorituskyvyn testien osalta käytetään erikseen nimettyjä tuomareita. Lisäksi voidaan käyttää muita Suomen Hippoksen vahvistamia koti- ja ulkomaisia asiantuntijoita.

6.4. Esteellisyys

Jos joku lautakunnan jäsenistä on estynyt tai esteellinen, nimeää Suomen Hippos ry:n edustaja hänen tilalleen sijaisen. Lautakunnan jäsenen on välittömästi saatettava lautakunnan tietoon mahdollinen esteellisyysperuste. Lopullisen päätöksen lautakunnan jäsenen esteellisyydestä ratkaisee lautakunta.

Lautakunnan jäsen on esteellinen, jos

- jäsen tai hänen lähiomaisensa on tai on ollut ko. hevosen kasvattaja, omistaja, osaomistaja, valmentaja tai maahantuoja
- jäsen tai hänen lähiomaisensa on ko. hevosen isän tai emän kasvattaja, omistaja, osaomistaja, vuokraaja tai oriinpitäjä
- jäsen on palvelussuhteessa tai muussa toimeksiantosuhteessa ko. hevosen kasvattajaan, omistajaan, osaomistajaan, valmentajaan tai maahantuojaan
- tai jos ilmenee jokin muu vastaava esteellisyysperuste, jolla luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta syystä vaarantuu.

Jos arvostelulautakunnan äänestäessä äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Vahvistettu x/2013 Suomen Hippos ry, ratsu- ja ponivaliokunta

Liitteet:

- Yleinen terveystarkastuslomake
- Shetlanninponiiden rotukohtainen terveystarkastuslomake
- Suoritusluokkavaatimukset